

1999

STIFTELSEN SVENSK INDUSTRIDESIGN

SEDAN STARTEN HAR SVENSK INDUSTRIDESIGN ETABLERAT SIG SOM EN VIKTIG ORGANISATION FÖR SVENSKT NÄRINGSLIV. FÖRETRÄDESVIS HAR SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG DRAGIT FÖRDELAR AV DE KONTAKTER SOM SKAPATS OCH DE PROJEKT SOM INITIERATS ÖVER HELA SVERIGE.

VI HAR VISAT UPP SVENSKA FÖRETAG PÅ FLERA HÅLL I VÄRLDEN, PUBLICERAT LITTERATUR OCH PÅVERKAT UTBILDNING OCH FORSKNING. KORT SAGT; VI HAR AKTIVT DELTAGIT I UPPGIFTEN ATT SKAPA EN BETYDANDE DESIGNMEDVETENHET I FÖRETAGEN.

FÖR ATT BLI ÄNNU MER FRAMGÅNGSRIKA PÅ 2000-TALET ÄR VI NU BEREDDA ATT ARBETA FÖR EN BREDARE DESIGNKOMPETENS I SVENSKT NÄRINGSLIV OCH ATT FÖRDJUPA KUNSKAPEN I FÖRETAGEN FÖR EN ÖKAD KONKURRENSKRAFT GENOM DESIGN, SOM KAN GE ÄNNU STARKARE OCH LÖNSAMMARE FÖRETAG.

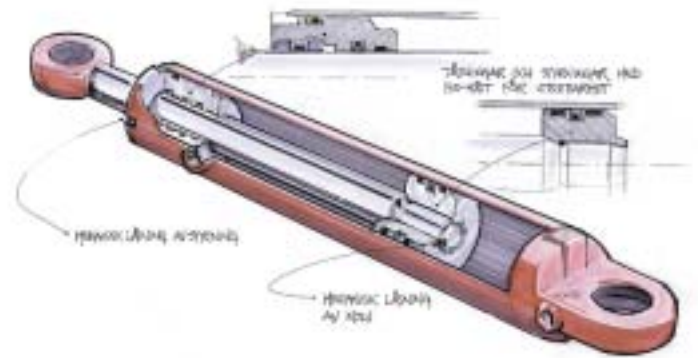

VERKSAMHETS- BESKRIVNING FÖR 1999

INTRODUKTION	3
VERKSAMHETENS IDÉ OCH MÅL I FÖRÄNDRING	6
TECKEN I TIDEN	7
PRODUKTIVA PROJEKT	9
REGIONVERKSAMHETEN 1999	12
UTVECKLING AV UTBILDNINGAR	14
POLICY	18
STADGAR	20
ÅRSREDOVISNING	22
STYRELSE	26
PERSONAL	26
REGIONANSVARIGA DESIGNRÅDGIVARE	27
ASSOCIERADE KONSULTER	28

Design: Zenith Industriell Design

Design: DH Industriell Design

Design: T-Design

Designens betydelse

EN AV SVIDS HUVUDUPPGIFTER ÄR ATT LYFTA FRAM GODA EXEMPEL PÅ FRAMGÅNGSRIKT SAMARBETE MELLAN FÖRETAG OCH DESIGNER. EN NY TYP AV HYDRAULIKCYLINDER FRÅN STACKE HYDRAULIK, EN STRECKKODSLÄSARE FÖR MOBILTELEFONER FRÅN BAR-MAIL OCH JORA-FORMS KOMPOST ÄR NÅGRA SÅDANA EXEMPEL. UNDER 1999 HAR SVIDS VERKSAMHET MEDVERKAT TILL ATT ETT STORT ANTAL PRODUKTER FÅTT EN MER KONKURRENSKRAFTIG DESIGN.

STIFTELSEN SVENSK INDUSTRIDESIGN 1999

introduktion

Det senaste året har intresset för design ökat markant. Media bevakar området alltmer initierat. Näringslivets efterfrågan på designtjänster ökar och breddas. Det märks också i att fler och fler söker in till designutbildningarna och att nya designutbildningar och kurser startas runt om i landet. I riksdagen motioneras om design och i regeringskansliet har intresset aldrig varit så stort.

Allt fler företag vittnar också om att produktens design är avgörande för företagets framgång på marknaden. Förmågan att möta varierande kundkrav på skilda marknader är ett villkor för att kunna skapa tillväxt och därmed lönsamhet och förmåga till meningsfull sysselsättning. Detta gäller såväl varuproducerande företag som tjänsteproducerande företag. Genom att stärka näringslivets konkurrenskraft har området också betydelse för arbetsmarknadspolitiken.

Design skapar mervärde för företaget, en bättre design ger fördelar gentemot konkurrenter, förbättrad image och ökade marknadsandelar. Men företagen utnyttjar ännu inte till fullo industridesign som konkurrensmedel. Speciellt mindre och medelstora företag saknar kunskaper om de möjligheter som ligger i en genomarbetad industriell design. Kundorientering och metoder för att identifiera slutanvändarens krav, önskemål och förväntningar kommer alltmer i fokus i utvecklingen av produkter och tjänster. Därmed blir också industriell design accentuerat som viktigt kunskaps- och kompetensområde. Det är här i skarven mellan kunskapsområdet industriell design och produktion/marknad som Stiftelsen Svensk Industridesign, SVID, verkar.

Att design innebär värdeskapande bekräftas av de utvärderingar vi gjort av regionverksamhetens satsningar för designinsatser i enskilda företag. För merparten av de undersökta företagen har satsningen på design ökat lönsamheten och för-

ståelsen för design hos de medverkande företagen. Vidare framkom att det som behövs för ett framgångsrikt projekt är företagets totala engagemang och förståelse för nyttan av design. Satsningen på design är inget som går att genomföra om personalen inte får en insikt i designprocessen.

Enbart en bra design är självklart ingen garanti för en produkts framgång, men den har stor inverkan på en produkts framgång på marknaden.

Detta kräver i sin tur långsiktighet, nära kontakter med konsumenterna och gott om kreativa miljöer. Det handlar mer än hittills om att varan eller tjänsten ser ut just så som kunden vill ha den. Men det handlar inte bara om utseendet utan om nyttan och användbarheten. Varan ska inte bara vara billig och av en viss kvalitet utan också så exakt som möjligt passa köparens behov och önskemål. Den ska vara maximalt anpassad till konsumenten, vilket ibland kan innebära färre tekniska finesser, men en bättre form med tydligare anvisningar för hur den ska brukas. Andra gånger kanske kunderna väljer efter material och miljöaspekter mindre än efter pris och prestanda.

Design ska förmedla den teknik och de egenskaper som man byggt in i produkten. Design är en länk mellan kunden och producenten. Industridesign är sättet som något har planerats och gjorts på samt hur bra det ser ut och fungerar. Industridesign handlar bland annat om att göra något användarvänligt och ergonomiskt riktigt, till exempel en skruvmejsel, ett svetsvisir, ett handikappredskap. Industridesign kan också innebära att man byggt in en särskild miljöprofil, som sammantaget ger innehåll och stärker företaget och dess varumärke.

Kunskap & Kompetensutveckling

SVID arbetar rikstäckande inom två insatsområden Kontakt & Rådgivning och Kunskap & Kompetensutveckling.

Mentorprojekt industri-design

BRA DESIGN KAN VARA NYCKELN SOM ÖPPNAR NYA MARKNADER. SVID HAR GENOMFÖRT ETT PROJEKT I SAMARBETE MED LÄNSSTYRELSEN I JÖNKÖPING DÄR FÖRETAGEN I LÄNET FÅTT PRÖVA PÅ ATT UTVECKLA EN PRODUKT TILLSAMMANS MED EN DESIGNER.

KEBA SWEDENS PÄRMSYSTEM, ESBE SWEDENS DUSCHBLANDARE OCH KORGARNA FRÅN ITAB INREDNINGAR ÄR NÅGRA KONKRETA RESULTAT FRÅN PROJEKTET.

STIFTELSEN SVENSK INDUSTRI-DESIGN 1999

Design: Johan Stenby

Design: Per Liljeqvist

Design: PeO Landgren, Redesign: Dag Holmgren

SVID samlar regelbundet Forskarkollegiet – representanter för designintresserade lärare och forskare inom universitet och högskola. Syftet med Forskarkollegiet är att utgöra ett forum där forskare och lärare kan diskutera olika frågor kring forskning och utbildning i och om industriell design.

En övergripande fråga för Forskarkollegiet är att verka för att professurer i industriell design inrättas vid de fem tekniska högskolorna, för att därigenom komma i paritet med våra viktigaste konkurrensländer när det gäller etablering och genomförande av industriell design som funktion i integrerad produktutveckling. Den högre utbildningen behöver som all annan undervisning stöd av aktiva forskare och generering av ny kunskap.

SVID är delägare i Konstruktörsprogrammet vid Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm. Inom Konstruktörsprogrammet har en kvalificerad fortbildning utvecklats; direkt anpassad för yrkesverksamma civilingenjörer. Programmet kommer att vidareutvecklas för att i ännu högre grad skräddarsys för företagets och ingenjörernas behov.

SVID samarbetar också med Rådet för tillämpad materialteknik som bevakar den tekniska utvecklingen och rapporterar om trender och viktiga genombrott.

Både Konstruktörsprogrammet och Rådet för tillämpad materialteknik ingår i Sveriges Verkstadsindustrier, VI.

Swidrea

Swidrea är ett förslag till ett nationellt forsknings- och utbildningsprogram som syftar till att sammanföra forskare och studenter vid svenska universitet för att utveckla, anpassa och tillämpa teorier och metoder för att ta fram nya produkter i ett designperspektiv.

Design Forum

Design Forum – Forum för design och företagsutveckling ska sammanföra det regionala näringslivet med regionala universitet

och högskolor. Målet är att utveckla och tillämpa designmetoder i både produktutveckling och marknadsföring. Design Forum ska bidra till att öka kunskapen och kompetensnivån i innovation, produktutveckling och marknadsföring och därigenom stärka både det regionala näringslivet och de utbildningar som berörs. Design Forum ska finnas på regional nivå för att anpassa projektet till det regionala näringslivets behov.

Kontakt och Rådgivning

Under 1999 har Kontakt & Rådgivningsverksamheten verkat genom fyra regionkontor. Ett lokalkontor i Luleå har öppnats för de två nordligaste länen samt två länskontor, ett för Örebro län och ett för Kalmar län.

SVIDs projektsatsningar har ökat lönsamheten för många av de medverkande företagen, och framförallt ökat förståelsen för design hos så gott som alla medverkade företag! Detta visar en undersökning som påbörjades under 1999.

Designstödet har gjort det möjligt för företag att prova på att använda design i sin produktutveckling samt lett till att företagen även i framtiden skall anlita designers och slutligen koppla designfunktionen till all verksamhet i företaget. Utvärderingen presenteras närmare på sidan 11.

Torsten Dahlin

VD, STIFTELSEN SVENSK INDUSTRIDESIGN

verksamhetens idé och långsiktiga mål i förändring

SVIDs främsta uppgifter är att bedriva och främja forskning och utveckling inom designområdet samt verka för den praktiska användningen av god design genom utbildning, rådgivning och information. Målet är att öka kunskapen om designens betydelse i företag, organisationer och myndigheter. Produkter och tjänster som produceras i Sverige ska präglas av ledande designtänkande.

På uppdrag av Näringsdepartementet vidgar SVID sitt arbetsområde för att täcka företagens hela och långsiktiga behov av design. Förutom industridesign ska SVID verka även för andra designdiscipliner.

Till en början har arbetet koncentrerats kring att ange omfattningen av det vidgade arbetsområdet och dra upp riktlinjer. Diskussioner har förts med många personer inom ett stort antal företag och organisationer om hur de ser på designens betydelse i framtiden – främst för de små och medelstora företagen. Samtalen har bekräftat de visioner som funnits. Flera faktorer påverkar utvecklingen.

Tekniska faktorer

Genom den globala tekniska utvecklingen har det blivit svårt att konkurrera med tekniska unika faktorer. Tekniken har helt enkelt blivit så lättåtkomlig och produktionen sker likartat över hela världen. Detta har även medfört att kvalitén blivit högre och mer likartad. En tilltalande design blir viktigare som konkurrensmedel.

Nya produktionsmetoder utvecklas som kan ta hänsyn till serieproduktion och individuella önskemål. Kunden kommer att kunna designa sina varor själv inom givna ramar.

Som en följd av det förändrade köpbeteendet får företagens marknadsavdelningar en mer betydelsefull roll. De blir oftare involverade i upphandling av industridesign, såväl för interna som externa tjänster. Marknadsavdelningarna hanterar

sedan tidigare andra designfrågor för företagen. När de nu engageras även i frågor om design av själva produkterna som företagen tillverkar får de en helhetsöversikt över de långsiktiga designbehoven. Detta ger dem en möjlighet att förtydliga varumärket ytterligare.

Även designföretagens roll förändras och nya krav ställs på deras tekniska kunskaper.

Åtkomlighet

Genom IT-utvecklingen och en öppnare handel är utbudet större samtidigt som marknadsföringen får en mer global genomslagskraft. Den fysiska, geografiska närheten till kunden är inte längre så viktig.

Omvärldens bedömning

Enligt *Center for Intergreret Design* i Danmark är det långt mer lönsamt att investera i mjuka värden i produktutvecklingen än att söka avkastning i rent tekniska rationaliseringar. Det belyser danskarnas sätt att hantera designfrågor som något värdeskapande och mer sammanhållet än vi hittills sett i Sverige. Detta gäller både på utbildningssidan och i näringslivet. De övriga nordiska ländernas planer går åt samma håll, det vill säga vi måste se bort ifrån den hittillsvarande yrkesindelningen och se till kompetens.

Föreningen Svenska Industridesigner arbetar för en liknande breddning. I Danmark är yrkesföreningarna redan sammanslagna i en större organisation med specialinriktningar och Norges designföreningar arbetar med att åstadkomma detta.

Skolorna är involverade i projekt som sträcker sig över de klassiska gränserna och har projektsamarbete mellan design – tekniska och ekonomiska utbildningar. Däremot i mindre omfattning mellan designområdena. Detta kommer dock att ändras i och med de nya inriktningarna som planeras i bland annat Göteborg och Stockholm.

tecken i tiden

Breddningen

SVID har deltagit aktivt i KK-stiftelsens utredning om upplevelseindustrin. Det som framkommer i det sammanhanget bekräftar det som finns inom designområdet, nämligen att kreativa möten mellan kunskapsområden är önskvärdt för att utveckla nya infallsvinklar och kompetenser. Interaktiva institutet är en sådan företeelse som skall utveckla tvärkontakter och nya idéer.

Mot den beskrivna bakgrunden formar SVID en plan för att främja dialogen tvärsöver yrkesfälten, genom så kallade kreativa plattformar öppnas nya möjligheter både för yrkesutövare och studerande.

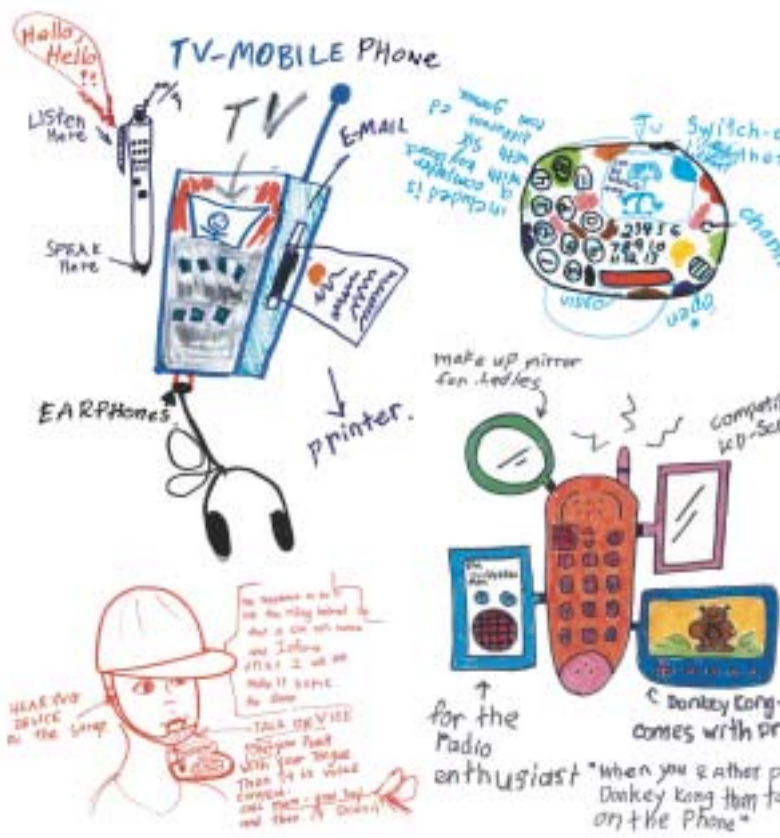
Idag finns det få designföretag som kan erbjuda näringslivet flera olika typer av designkompetens, men det finns tecken på att denna situation förändras.

Näringslivets behov av spetskompetens inom designområdet kommer att öka. Detta är en anledning till att flera utländska designföretag har tagit uppdrag i Sverige. Däremot är det få svenska designföretag som arbetar utomlands. För att säkra konkurrensförmågan inom de svenska designföretagen finns det behov av att nå en större marknad. En exportsatsning av designtjänster bör initieras för att stärka detta.

SVIDs vidgade uppdrag bör koncentreras på kompetenser istället för på yrken och nuvarande yrkesföreningar. På så sätt kan SVID vara med och utveckla alla de nya kompetensområden som redan är verklighet och som vi anar kommer att krävas. Målet är att förmedla och initiera den kompetensförsörjning som företagen behöver. Det kan ske direkt till företagen genom *Kontakt & Rådgivning* eller genom insatser på utbildnings- och forskningsområdet, *Kunskap & Kompetensutveckling*.

Under året har flera utredningar om designområdet presenterats, ett tydligt tecken på det växande samhällsintresset för design. En sammanfattning av utredningarna och vissa delbetänkanden har gjorts med utgångspunkt från SVIDs perspektiv. Sammanfattningen finns på hemsidan www.svid.se. Utredningarna kan också läsas i sin helhet på respektive internetadress.

- Näringsdepartementets utredning "Statens åtgärder för att främja flera och växande företag". (http://naring.regeringen.se/propositioner_mm/rapporter/rapporter.htm)
- Statens åtgärder för att främja flera och växande företag, del 2 (http://naring.regeringen.se/propositioner_mm/rapporter/rapporter.htm)
- Utredningen "Statens ansvar för form och design". Mötesplats för form och design. Delbetänkande från Form- och designutredningen (<http://www.regeringen.se/propositioner/sou/sou1999.htm>)
- KK-stiftelsen; En förstudie om svensk upplevelseindustris möjligheter, med förslag till åtgärder. (<http://www.kks.se/om/publikationer/index.html>)
- KK-stiftelsen; Upplevelseindustrin i Sverige; Inventering och redovisning av delområden/delbranscher.
- Högscoleverket presenterade under hösten 1999 en utredning av designhögskolorna i Sverige. (<http://www.hsv.se/publikationer/ovrigt.html>)
- Utredning av vissa myndigheter; om det svenska innovationssystemet. (http://naring.regeringen.se/propositioner_mm/rapporter/rapporter.htm)
- Skrivelse om utvecklingsprogram för kommuner med särskilda omställningsproblem främst på grund av strukturovandlingar inom försvarsmakten. (http://naring.regeringen.se/propositioner_mm/skrivelser/index.htm)

Framtidens mobiltelefoner

EN DEL AV SVIDS BARNPROJEKT HANDLAR OM HUR MOBILTELEFONER KAN UTVECKLAS FÖR OLIKA MÅLGRUPPERS BEHOV. MED UTGÅNGSPUNKT FRÅN BARNTECKNINGAR HAR ERICSSON MOBILE COMMUNICATIONS DESIGNKONSULTER I SINGAPORE UTVECKLAT PROTOTYPER PÅ FYRA TEMAN; GLAMOUR, FRUKT, HÖGTEKNOLOGI OCH GODSJUR. MOBILTELEFONERNA SKA VISAS PÅ VÄRLDSUTSTÄLLNINGEN I HANNOVER.

OVAN TILL VÄNSTER: HÖGTEKNOLOGISKA FINESSER. OVAN: EN FRUKTINSPIRERAD TELEFON. TILL VÄNSTER: DENNA MOBIL BÄRS PÅ ARMEN SOM ETT ARMBAND. DEN ÄR BLAND ANNAT UTRUSTAD MED INTERNET OCH SMINKSPEGEL.

produktiva projekt

Intresset för designområdet ökar inom näringslivet, utbildningsvärlden och även i samhället i stort. Detta märks inte bara genom en ökad efterfrågan från företag och organisationer hos SVID, utan även genom det ökade intresset i mediavärlden.

Designkonferensen på Bomässan H99 lockade över 100 deltagare och var en av årets höjdpunkter. Konferensen genomfördes av SVID i samarbete med Föreningen Svensk Form och Almi Företagspartner i Skåne.

En annan höjdpunkt var utgivningen av boken *Resa i design*. Boken handlar om hur våra sinnen påverkar oss när vi reser och sammanfattar forskning och utveckling om hur design och designstyrning kan göra resan behagligare och mer attraktiv.

Resa i design är resultatet av ett samarbete mellan SVID och Kommunikationsforskningsberedningen (KFB). Syftet med boken är att visa på att design av fysiska produkter, rumsmiljö och information är värdefulla faktorer i samhällets strävanden att erbjuda goda transporttjänster.

Bland de större projekten i SVIDs verksamhet kan nämnas EkoDesign, Barnprojektet, Läroboksprojektet, Industridesign med fokus på miljön, förarbetet till Nordiska Designprojektet och Design för Turistindustrin.

EkoDesign

EkoDesign Sverige 1997 är ett treårigt nationellt projekt som initierats av SVID med stöd från EUs småföretagsinitiativ, deltagande företag, Näringsdepartementet och Nutek. Syftet är att stimulera miljöanpassad produktutveckling i mindre och medelstora företag.

Projektet har omfattat 13 företag, alla från olika branscher och från olika delar av Sverige. Företagen har fått hjälp av specialutbildade industridesigners med produktutvecklingen.

– Ekodesign kommer att bli en överlevnadsfråga för svenska företag i framtiden. Målet är att minska miljöpåverkan utan att

tappa i form och funktion, säger projektledaren Christer Ericson.

EkoDesign-projektet avslutas formellt i början av år 2000, men SVID planerar en fortsättning. Fas två av EkoDesign-projektet kommer att ha som övergripande målsättning att "förutsättning-löst försöka lösa ett behov". Det handlar inte om att modifiera utan om att tänka nytt. I projektet ska de fem största miljöproblemen identifieras och insatserna sedan koncentreras kring dessa.

Barnprojektet

En mobiltelefon som man kan bära på armen som en klocka... En fruktinspirerad mobiltelefon med inbyggt internet... En rationell diskborste med tre borstar... Ingenting är omöjligt. Det gäller bara att släppa loss fantasin och tänka fritt.

Den förmågan ligger ibland närmare till hands för barn än för vuxna och SVIDs barnprojekt har gett upphov till en mängd fantasifula och häpnadsväckande produkter. Några av produkterna kommer att visas i den svenska paviljongen på världsutställningen i Hannover, sommaren och hösten 2000.

Barnprojektet består av flera delar. I det första ledet fick barn från 12 skolor i Stockholm komma med kreativa nya lösningar på vardagsprodukter. Innan arbetet satte igång fick barnen en introduktionsföreläsning i design. "Design handlar om att lösa ett behov på rätt sätt."

I projektets andra del har barn fått presentera idéer och teckningar kring frågan "hur ska vi kunna nå varandra bättre". Många valde att vidareutveckla mobiltelefonen. Fyra teman återkom; frukt, godis, glamour och högteknologi. Ericsson Mobile Communications designkonsulter i Singapore har nu utvecklat riktiga prototyper utifrån barnens förslag.

Barnprojektets tredje fas handlar om hur våra nya mediana ska integreras i livsmiljön, till exempel hur TV, dator, CD-spelare etc kan placeras i hemmen.

Under några hektiska dagar på IKEA i Kungens kurva i november fick barnen som besökte varuhuset tänka till efter

EkoDesign

SYFTET MED PROJEKTET EKODESIGN ÄR ATT FRÄMJA UTVECKLINGEN AV MILJÖVÄNLIGA PRODUKTER. 13 FÖRETAG HAR DELTAGIT I PROJEKTET. ALLA FÖRETAGEN HAR HITTAT SÄTT ATT GÖRA SINA PRODUKTER MILJÖVÄNLIGARE I SAMARBETE MED EN INDUSTRIDESIGNER.

SWE PACS MARKVIBRATOR HAR MILJÖANPASSATS. MORA ARMATUR FICK STORA ENERGIPRISET 1999 FÖR SIN KRAN SOM SPARAR VARMVATTEN.

NORSJÖS ELDRIVNA OCH FYRHJULIGA MOPED ÄR ETT MILJÖVÄNLIGT ALTERNATIV FÖR STADSTRAFIK.

STIFTELSEN SVENSK INDUSTRIDESIGN 1999

Design: BA Design

Design: Idesign

några instruktioner från en designer. Cirka 100 barn deltog i designlektionerna och efteråt fick de skissa på egna produktidéer som de också utvecklade till modeller.

Läromedel i design

Intresset för att utveckla designämnet på grundskolenivå är just nu mycket stort. I dagsläget saknas ett läromedel och en lärarhandledning. Projektet genomförs i samarbete med näringslivet.

Industridesign med fokus på miljön

Genom projektet Industridesign med fokus på miljön, som Stiftelsen Svensk Industridesign genomfört i samverkan med ALMI Företagspartner och Småföretagsinitiativet Europeiska sociala fonden, har Svensk Industridesigns regionkonsulter kunnat utöka sin verksamhet med att göra företagsbesök. Projektet kommer att slutredovisas under augusti 2000.

Syftet med projektet är att kompetensutveckla företagsledningen inom designområdet hos små och medelstora företag.

Företagen har fått:

- Förslag till hur de kan arbeta med företagsutveckling utifrån ett designperspektiv.
- Förslag till miljövänligare och lönsammare produkter.
- Förslag till förstärkt marknadskommunikationen.

Målsättningen var att lyfta fram goda exempel på hur framgångsrika företag samarbetar med professionella designere för att peka på betydelsen av designutveckling för små och medelstora företags internationella konkurrenskraft.

Designgenomgång

Designgenomgång är en analysmetod som kompetensutvecklar företagen inom designområdet samtidigt som företaget får konkreta förslag på hur de i framtiden kan arbeta med designfrågor. Genom projektet Industridesign med fokus på miljön har 151 företag erhållit en sådan designgenomgång.

Vår utvärdering av designgenomgångarna visar att företagen är mycket nöjda och flertalet säger att de fått ny och fördjupad kunskap. Merparten av företagen säger att de tänker samarbeta med designföretag i framtiden, även om flera av dem inte hinner starta något utvecklingsprojekt inom det pågående projektets ram.

Designutvecklingsprojekt

Denna utvärdering bygger på en enkätundersökning av 76 företag som alla erhållit designchecksstöd från Svensk Industridesign/ALMI Företagspartner under perioden februari-98 till maj-99. Enkätundersökningen genomfördes under september 1999, alltså mycket kort tid efter det att designchecksstöden utfärdades. De undersökta företagen representerar en mängd olika branscher. Det de har gemensamt, förutom att de alla har erhållit designchecksstöd, är att de aldrig tidigare anlitat industridesigner i sin verksamhet.

Effekterna av designchecksstödet är i det stora hela mycket positiva och undersökningen visade bland annat att:

- För 46 procent (35 st) av företagen har industridesignprojektet resulterat i en färdig produkt. Ytterligare 38 procent (29 st) svarar att de ännu inte har en färdig produkt, men att de kommer att ha det inom kort. Sammanlagt har alltså 84 procent av de undersökta företagen antingen redan en färdig produkt eller också kommer de att ha det inom kort.
- 66 procent (50 st) av företagen anger att de kommer att använda sig av industridesignkompetens i framtiden.
- Av de undersökta företagen har ett tjugotal hittills fortsatt att köpa designtjänster för sammanlagt cirka 1 500 000 SEK. Designchecksstödet har således även bidragit till att stärka designföretagens marknad.
- Ett tiotal av företagen har gjort, eller kommer inom kort att göra, nyanställningar som en följd av industridesignprojektet. Totalt handlar det om 30-40 nya arbetstillfällen.

Nordiska Designprojektet

Nordiska Designprojektet är ett samnordiskt projekt med målsättningen att ta fram ett gemensamt analysverktyg som företagen kan använda för att utreda vilka behov de har på designområdet. Projektet startar under år 2000 och beräknas pågå i 2-3 år.

Design för Turistindustrin

Design för Turistindustrin är temat för ett stort internationellt seminarium som kommer att arrangeras år 2001. Under två veckor ska designere med olika inriktningar från hela världen diskutera hur design kan användas för att öka resors och resmåls attraktionskraft.

regionverksamheten

1999

Region Syd

Året som gått har varit intensivt med många spännande och roliga aktiviteter och kontakter.

Förutom engagemang i de större projekten har vi medverkat till att utveckla designverksamheten vid Industriellt Utvecklingscentrum i Olofström. Ett Träprojekt med åtta medverkande företag har genomförts i Nässjö i samarbete mellan SVID, Träcentrum i Nässjö och länsstyrelsen i Jönköpings län. I Kalmar län startade SVID ett designprojekt med stöd från EU. Samarbetspartners i projektet är förutom ALMI Företagspartner i Kalmar län också Regionförbundet i Kalmar län och fyra utav länets 5b kommuner; Hultsfred, Västervik, Borgholm och Högsby. 40 företag kommer att besökas, 20 av dessa får en Designgenomgång och för tio företag planeras en konkret designinsats.

Kontakter med IUC i Kalmar och näringslivssekretariatet har också givit flera intressanta företagskontakter bland annat inom livsmedelssektorn. Intressanta kontakter har under året också knutits med Teknopol i Lund samt Lunds Tekniska Högskola.

I oktober fick SVID genom Regionförbundet i Kalmar ett länskontor, kontaktperson där är Tilman Fuchs.

I Kronobergs län har mycket tid lagts på information och utbildningar. Dessutom har SVID varit engagerade i två utställningar; millennieutställningen "Förhoppningar" på Smålands museum och "Utmärkt svensk form" som visades på Annexet i Växjö.

I Östergötland har de nybildade Exportkontoren i 5b kommunerna tagit initiativet till att inbjuda företagarna till information om industridesign. Detta resulterade i ett antal Designgenomgångar inom ramen för projektet Industridesign med fokus på miljön.

Region Syd har även medverkat till utveckling av designutbildningen vid Växjö Universitet.

Region Väst

Året har i mycket präglats av arbete med utveckling och förankring av framtidssatsningen Design Västra Götaland, vars resultat

främst kommer att märkas under kommande år. Parallellt med den satsningen har Västra Götalandsregionen startat en egen verksamhet inom arkitektur, form och design.

En rad seminarier och utvecklingsmöten har genomförts med olika branscher; bland andra möbelindustrin i Tibroregionen, upplevelseindustrin i Göteborgsregionen och köksindustrin i Skövde-regionen.

Resultatet har förutom ökad samsyn lett till nya satsningar där designer, företag, organisationer och myndigheter gör gemensam sak, för branschutveckling med design som en nyckelfråga.

Då kompetens inom såväl designarbete som designförståelse är avgörande för utvecklingen, har designsatsningar genomförts i samverkan med olika utbildningsaktörer, främst Högskolan för Design och Konsthantverk i Göteborg, HDK.

På uppdrag av EU Mål-4 har vi också utvecklat en metod för självanalys i verksamhetsdesign för mindre företag, vilken sprids genom olika samarbetsparter till 4 000 utvalda företag.

Region Mellan

I Stockholm har rekordmånga uppfinnare fått rekommendationer och stöd. Ett stort lyft för såväl för Almi Företagspartners Projektråd som för innovatörerna. Våra kontaktpersoner på Almi Företagspartner har fått ökad kunskap om design och ökad förståelse för design som konkurrensmedel.

Design vid Internationalisering har avslutats med bra resultat. Målgruppen för projektet var företag inom medicinsk teknik, IT och högteknologi. Ett krav var att deltagarna siktade på den internationella marknaden. Ett av de cirka 25 företag som var med, Conroy Medical, utvecklade en produkt som fick utmärkelsen utmärkt svensk form 1999. Produkten heter Handy Seal och ska användas vid blodtransfusioner för försegling och förhindra att luft tränger in i blodet.

På det nya länskontoret i Bergslagen invigdes utställningen Design för Maskinen, som besöktes av 3 000 personer 1999.

Bergslagens Industridesignforum har startat den nya preparand-utbildningen som ska förbereda ett tiotal elever per år för en fortsatt utbildning på högskolenivå inom industridesign.

Under året har SVID genomfört en förstudie tillsammans med SID, Föreningen Svenska Industridesigner, för att se över behovet av kompetensutveckling för industridesigner. Ett 70-tal designer har medverkat. Studien, SID-nätet, har finansierats av EU.

Vi har inspirerat ett 40-tal designer att gå EU-programmet UNO, ett projekt som ska ge enmansföretagare ökad kompetens inom affärsutveckling.

Framtidsfabriken, Information Highway och Projektplatsen informerade ett antal industridesigner om den nya ekonomin och den nya marknad som nu utvecklas för industridesign när det gäller gränssnittsfrågor.

I Värmland och Västmanland har många aktiviteter genomförts, till exempel Design i Värmland, Träforum, Miljöaktion Värmland, Trämärknad i Karlstad och Innovations- och designingenjörs-linjen på Karlstads universitet.

Regionkontoret har medverkat och hjälpt många konferensarrangörer med att föreslå lämpliga program och föredragshållare. Här kan nämnas IIR:s konferens Industridesign som strategiskt vapen. Design har fått stor uppmärksamhet i olika media. I Stockholm har SVID deltagit i flera utställningar, bland annat Underleverantörsmässan SUM 99 och Tekniska Mässan.

Region Norr

Region Norr har lett arbetet med projektet EkoDesign.

Under året har projektet Designgenomgång i Dalarna slutredovisats. 14 företag från olika branscher; läkemedel, mobiltelefon-antennar, möbler för daghem, ryggsäckar mm, har deltagit i projektet och några av dem har också fått designcheck.

Projektet Design i Hälsingland startade med 16 deltagande företag från olika branscher. Designgenomgångar har gjorts på företagen och cirka hälften av dem har fått designcheckar.

En förstudie på temat tjänstedesign i Söderhamn har redovisats för kommunen. Studien handlar om hur man med designmetodik kan tydliggöra kommunens tjänster. Intervjuer har gjorts med flera hundra personer inom kommunen.

En förstudie för ett Projekt Design i Västernorrland har genomförts och redovisats.

Två designseminarier har arrangerats för företag i Västernorrland för att ge information om ett kommande designprojekt i länet.

I projektet Designgenomgång i Västerbotten deltog 39 företag. Projektet genomfördes tillsammans med Almi Företagspartner. Ett nytt designprojekt som förhoppningsvis ska kunna finansieras bland annat med medel från EUs strukturfond planeras, även det i samverkan med Almi Företagspartner.

En förstudie med namnet "Tillväxt genom design i Norrbotten" har gjorts med finansiering från Längmanska fonden.

I Norrbotten öppnades ett nytt lokalkontor under hösten 1999 med lokal vid Luleå Universitet. Catharina Gehrke anställdes och arbetar dels med Designforum, dels med regionverksamhet med ansvar för Norr och Västerbotten.

Ett designseminarium med deltagare från ALMI, industri, textil, grafisk design samt inredningsarkitekter arrangerades i Holmsund, utanför Umeå.

Region Norr har även medverkat i designutbildningar vid Mitthögskolan och Designhögskolan i Umeå.

utveckling av utbildningar

I uppdraget till Högskoleverket skriver regeringen att propositionen framhåller att utbildningen inom design och formgivning visserligen håller en hög kvalitet, men att den behöver breddas. Man skriver vidare att det är angeläget att de högskolor som har designutbildning kan erbjuda breda utbildningsmöjligheter med orientering inom teknik och ekonomi. Vad innebär det att bredda utbildningarna?

Det stora söktrycket på designutbildningarna, intresset för design i samhälle och näringsliv i allmänhet, ungdomars intresse för design och i mindre utsträckning för naturvetenskap och teknik har lett till en tendens att många utbildningar som inte traditionellt är designutbildningar tar fram design som ett bärande element i utbildningen. Detta kan betyda en utarmning av designbegreppet och en osäkerhet hos arbetsgivare om vad de anställer. Är det en teknisk tecknare, en konstnär, konsthantverkare eller en designer?

Finns det ett behov i Sverige av alla de designutbildningar som vi har besökt? Svaret på frågan är ja, men förbehållet att designprofessionerna utvecklas i förhållande till nya krav och i förhållande till varandra. Hur många designer har samhället behov av och vilken utbildning ska dessa designer ha? Idag verkar tillkomsten av olika designutbildningar baseras på tillfälliga och politiska beslut som inte har kvaliteten i utbildningen, resurstillgång eller specifika behov på marknaden som utgångspunkt.

Expertgruppens sammanfattande intryck är att utbildningarnas pedagogik inte lever upp till de krav som studenterna ställer vad gäller att ge en reflekterande feedback och teoretisk undervisning. Svenska ungdomar är på många sätt mycket välutbildade, självständiga och mycket inriktade på egen utveckling. Mot denna bakgrund borde det vara möjligt att ställa mycket större krav på egen insats och ett självständigt studieförlopp.

En större självständighet i studieförloppet, i teori och projektorientering kan i slutändan ge bättre medarbetare för svenskt näringsliv och det kan göra den enskilde studenten till mer av entreprenör och medverka till att stärka kultur och näringsliv.

Detta betyder dock att den pedagogiska metoden bör ändras radikalt så att en större del av undervisningen blir av mer teoretisk och reflekterande art, samt får en mer internationell tillhörighet, så att den svenska designkulturen i högre grad blir tvungen att ingå i ett dialektiskt förlopp med omvärlden.

I detta sammanhang uppenbarar sig ett gemensamt nordiskt problem, nämligen bristen på teoretisk kunskap och insikt i de estetiska, fackliga och etiska förhållanden i förbindelse med designarbetet.

Nordiskt designarbete står på en grund med traditionella materialbaserade utgångspunkter och intuitiva arbetsmetoder. Det är nödvändigt att komplettera denna insikt med en intellektuell utgångspunkt som kan säkra att det sker en registrering av redan existerande kunskap samt att få denna kunskap omformaterad till en undervisning som bygger på faktisk kunskap om nya arbetsmetoder, nya material och nya teknologiska möjligheter.

Allt det finns behov av en förändring av de konstnärliga utbildningarna, vilket berör konsthantverksutbildningarna, konstaterar även Jan Ling i sin utredning om konstcampus i Stockholm (1998). Han skriver bland annat följande:

”Trycket på de konstnärliga utbildningarna jämfört med de ”matnyttiga” innebär som sagt att nästa generation har en annan mer konstnärlig livssyn än vår generations mer konsumtionsinriktade. Konsekvensen härav är såvitt jag förstår att delar av utvidgade konstnärliga utbildningar alltmer måste integreras med teknisk, naturvetenskaplig och humanistisk. De konstnärliga yrkena kräver också alltmer av IT-kunskap och vetenskaplig metodutveckling.”

Utveckling av kunskap och kompetens

Vi talar mycket om kunskap och kunskapssamhället och nämner i samma andetag kompetens – kunskap och kompetens. Men vad är kunskap? Det är inte synonymt med kompetens. Att ha kunskap är att vara bildad, medan kompetens handlar om att vara skicklig på något. Jag kan vara kunnig om konst, men jag behöver därför inte vara en skicklig konstnär.

Per Svensson skriver i en debattartikel i Moderna Tider (april 1999:29) om hur den svenska forskningspolitiken prioriterar de naturvetenskapliga ämnena, men misstänker att det inte är den naturvetenskapliga kunskapen utan kompetensen som eftersträvas. Anledningen är att politiker verkar anta ett samband mellan kompetens och tillämpad forskning. Därmed skulle vi få en, direkt i praktiken, omsättbar forskning, det vill säga en forskning som leder till ökad sysselsättning och säkrat välstånd.

Men, med hänvisning till idéhistorikern Sverker Sörlin och hans bok Universiteten som drivkrafter finns det inget automatiskt samband mellan forskning och förbättrad arbetslöshetsstatistik.

Sörlin skriver att "Sverige är ett kompetent vetenskapsland, det vill säga vi har duktiga specialister. Men för att idéer ska omsättas i projekt krävs också en jordmån"... Vad vi behöver är ett samhälle som kan ta till sig och använda kunskap snarare än bara producera den." Svensson menar därför att:

"Den ideala läraren är idag mycket lik den ideala chefen, hon ska få sina medarbetare (eleverna) att må bra och trivas och kompetensutvecklas. Det har skett en tyngdpunktsförskjutning från innehåll (ämneskunskaper) till form (pedagogisk förmåga), från kunskap till (social) kompetens."

Vad betyder detta för utvecklingen av designutbildningarna som av tradition varit "kompetens" orienterade snarare än kunskapsorienterade. Är det så att medan andra ämnen utvecklas mot kompetens är det nu designerna som utvecklas mot kunskap?

En annan aspekt på kunskapsgenerering är den kunskap som finns i miljön. Många av studenterna betonar betydelsen av "huset" och den miljö som skolor som HDK och Konstfack erbjuder. Men även i Lund var studenterna medvetna om den "akademiska" miljön som fanns i huset och i staden som sådan. Dessa miljöer kräver tid att byggas upp, något som inte

ökade resurser enbart kan åstadkomma. Men dessa miljöer måste underhållas för att hållas levande och utvecklas, vilket gör att neddragningarna till dessa "gamla" akademiska organisationer kan rasera ett, under mycket lång tid, uppbyggt kunskapskapital.

Forskning och utvecklingsarbete

Forskning och utvecklingsarbete bedrivs, dock ännu inte i någon större omfattning. Dels saknas forskningstraditioner, dels saknas resurser för forskartjänster och för att därmed utveckla forskningstraditioner. Behovet är stort, dels på grund av enskilda studenters intresse att fördjupa sig inom något forskningsområde, dels utbildningarnas behov av fördjupade kunskaper och teorbildning inom designskolornas alla intresseområden.

1997 tillsatte Luleå Tekniska Högskola en professur i industridesign. Detta förorsakade många frågor om vilka meriter som skulle avgöra tillsättningen. Att man tillsatte en industridesigner som visserligen har undervisningsmeriter, men inte har den akademiska behörigheten i form av en doktorsexamen förorsakade protester.

Lunds Tekniska Högskola har en professur i industridesign under tillsättning. Det är ett dilemma för universiteten som vill satsa på att bygga upp design som en vetenskap.

Ska man tillsätta en med den akademiska meriteringen, men som med stor sannolikhet saknar den fackliga insikten? Generellt kan man säga att de som söker har ofta en teknisk bakgrund och saknar den estetiska kunskapen. Ska man frångå det akademiska och istället se till den fackliga kompetensen? Dessa personer saknar då ofta den vetenskapliga kunskapen som innefattar dokumentering och publicering av sin kunskap. Blir det då en kollektiv kunskapsutveckling inom design eller blir den lokalt begränsad?

Det finns idag i Sverige en handfull doktorander, eller unga, nyutbildade designere som har visat ett stort intresse att fortsätta som doktorander. Deras möjlighet att bli antagna har då förvisat dem till andra institutioner än designinstitutionerna. Trots stort motstånd har flera fortsatt med att utveckla sin kunskap, men framförallt har de också visat att de kan dokumentera denna och publicera sig, bland annat på internationella forskningskonferenser som The European Academy of Design. Dessa personer

utnyttjas naturligtvis också i undervisningen på designskolorna och bidrar till utveckling av kunskap och forskning inom designområdet.

Det pågår i Norden och framförallt i Storbritannien diskuteras kring utveckling av forskning i design och möjligheterna att doktorera i ämnet. Brittiska Design Council har tillsatt utredningar om forskning i design och man har även från departementet fått cirka £ 1 miljon att fördela till universitetsbaserade forskningsprojekt. De disputationer som äger rum inom design i Sverige sker på arkitektur och på de tekniska institutionerna. Men båda dessa präglas av vetenskapliga traditioner som har utvecklats inom ramen för dessa discipliner. Även om de även kan tillföra designämnet kunskap är det inte givet att de attraherar personer med en grundutbildning i till exempel industridesign eller formgivning.

Sammanfattande rekommendationer

Nedan följer en kortfattad sammanfattning av de frågor som expertgruppen funnit vara väsentliga och rekommendationer för vidareutveckling.

- Utveckling av visioner för respektive designhögskola och institution med tydliggörande av profil för utbildningarna.
- Utveckla den pedagogiska kompetensen, både vad gäller föreläsningar och handledning.

Diskussionerna kring en förändrad pedagogik måste ske på varje skola och utifrån den kompetens som man har kortsiktigt och den man vill ha långsiktigt. Detta kräver en strategisk plan för förnyelse på varje skola och öronmärkta medel till förnyelse av lärarkåren.

Det finns ett stort behov att frigöra resurser på skolorna för att möjliggöra en långsiktig förändring. Därför finns det också anledning att granska de olika inriktningarna och prioriteringar mellan olika områden. Det kan också leda till bättre undervisning.

- Tydliggör progressionen i de krav som ställs i utbildningen och i förhållande till olika nivåer.
- Utökad samarbete mellan designhögskolor och institutioner för att kunna utnyttja resurser bättre.
- Utveckla och formulera forskningsprogram; utveckla forskningsmiljöer.

Den strategiska utvecklingen av skolorna, en förändrad pedagogik kräver också att man etablerar forskning och vetenskaplig utveckling inom ramen för designutbildningarna. Detta är dock inte enkelt, då det i stort sett saknas forskningstraditioner i designutbildningarna. Förebilder för utveckling av forskning i design finns att hämta från till exempel Norge, Danmark, Finland och Storbritannien.

De personer som har påbörjat doktorandstudier i design bör få möjlighet till doktorandtjänster och få ingå i en miljö som är både forskningsstimulerande och fackligt fördjupande. Det är inte säkert att detta kan uppnås i Sverige idag. Därför bör regeringen överlägga möjligheten att via olika stiftelser erbjuda riktade forskningsstipendium för utlandsvistelser. Ett annat alternativ är att bjuda in designforskare för att bygga upp miljöer i Sverige. Även förebilder för forskarmiljöer i design finns att studera i Storbritannien, Finland, Norge och Danmark.

**Kjeld Amundsen, Brita Englund,
Per Farstad och Lisbeth Svengren**

designutbildningar

Industridesignutbildning på högskolenivå

Borås (textil)
Göteborg (även textil)
Lund
Malmö
Stockholm (även textil)
Umeå

Design(orienterande)kurser på tekniska högskolor och institutioner

Falun/Borlänge
Göteborg
Halmstad
Jönköping
Kalmar
Karlstad
Linköping
Luleå
Malmö
Skövde
Stockholm
Växjö

Designorienterande kurser på ekonomiska högskolor och institutioner

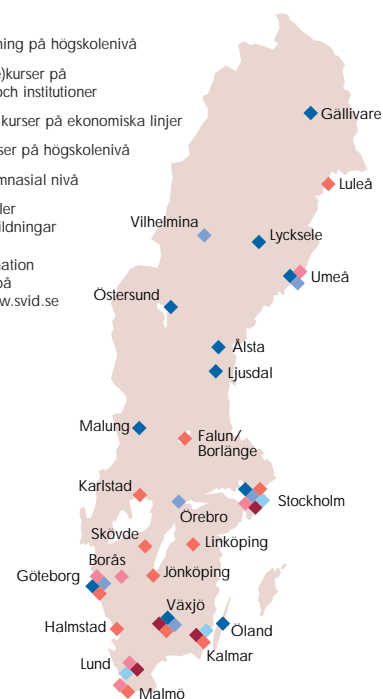
Kalmar
Lund
Stockholm
Växjö

Tvärdisciplinära kurser på högskolenivå

Stockholm
Kalmar
Lund

◆ Industridesignutbildning på högskolenivå
◆ Design(orienterande)kurser på tekniska högskolor och institutioner
◆ Designorienterande kurser på ekonomiska linjer
◆ Tvärdisciplinära kurser på högskolenivå
◆ Designkurser på gymnasial nivå
◆ Folkhögskolekurser eller eftergymnasiala utbildningar

Det finns mer information om utbildningarna på SVIDs hemsida: www.svid.se

Designkurser på gymnasial nivå

Göteborg
Stockholm
Umeå
Vilhelmina
Växjö
Örebro

Folkhögskolekurser eller eftergymnasiala utbildningar

Gällivare
Göteborg
Ljusdal
Lycksele
Malung
Stockholm
Växjö
Ålsta
Öland
Östersund

policy

Mission

Stiftelsens uppgift är att till gagn för svenskt näringslivs utveckling, konkurrensförmåga och roll i samhället generera, främja och förmedla kunskap och kompetens inom industriell design.

Detta innebär att vi skall tillföra designkunskaper till andra specialister och deras organisationer och företag. Vi skall bygga på och komplettera med designkompetens i andra färdiga fungerande strukturer.

Värderingar

Design ökar i betydelse som konkurrensmedel. Behovet av att höja designkompetensen och öka designutnyttjandet utgör ett samhällsintresse, som stöds genom ekonomiska insatser från staten.

Industriell design är ett ämnesområde vars profilering i utbildnings- och forskningsvärlden är angelägen för aktiva forsknings- och utbildningsinsatser i samverkan mellan de teknisk/ekonomiska läroanstalterna och designhögskolorna.

Övergripande mål

Övergripande målen för stiftelsens verksamhet är att

- Stärka företagets kunskap om designens betydelse för konkurrensförmåga samt integrera industriell design i företagets verksamhet
- I samarbete med Sveriges Verkstadsindustrier, VI/ALMI Företagspartner och lokala aktörer integrera designaspekter med övrigt informations- och undervisningsmaterial som rör företags interna processer för marknads- och produktutveckling. Företagen erbjuds olika former av support i hanteringen av designfrågor. Genom regionaliseringen kommer vi närmare företagen och kan bättre anpassa verksamheten till lokala förhållanden.
- Initiera och stödja utbildnings- och forskningsåtgärder inom industriell design. För att designfrågor skall få genomslagskraft bland framtida användare krävs att

designaspekter tas upp i kursplanerna samt att forskar/lärartjänster inom designområdet inrättas.

- stärka designerkårens kunskap om karaktären av näringslivets behov av designinsatser och främja kompetens och professionalitet hos utövare av designeryrket. I samverkan med yrkesföreningar och enskilda designföretag skall utbudet av designtjänster anpassas till näringslivets varierande behov. Detta innefattar även breddning av kontaktverksamhetens utbud av designtjänster.
- att de tekniska och ekonomiska institutionerna påbörjar orienterande undervisning i ämnet industridesign (mäts i faktiskt genomförda kurser. Samarbetet med högskolorna spelar här en avgörande roll, liksom samarbetet med VI för utveckling av kurser och undervisningsmaterial

Strategi

Strategin för verksamheten inom Svensk Industridesign är att gagna svenskt näringsliv och samhället i övrigt. Detta sker genom:

- samverkan etableras mellan designhögskolorna, universitet och högskolor, primärt de tekniska och ekonomiska läroanstalterna (mäts i antalet genomförda kurser och projekt) Samverkan sker via forskarkollegiet (FOKO) inom ramen för insatsområdet Kunskap & Kompetensutveckling. Finansieringen av lärar/forskartjänster förväntas ske i samverkan mellan stat och näringsliv, liksom vad gäller projektfinansiering, med kompletterande projektstöd från NUTEK och forskningsfonder.
- samverkan med universitet och högskolor sker via forskarkollegiet (mäts i antalet forskartjänster eller i andra samverkansformer) Verksamheten bedrivs i samarbete med bland andra IVA och MTC i syfte att etablera ämnesområdet Industriell

Design vid samtliga tekniska högskolor och vid handels-
högskolorna (SVIDREA och Design Forum)

- det rikstäckande kontaktnätet vidareutvecklas och inordnas i en regionaliserad organisation med decentraliserat ansvar för och genomförande av företagskontakter och åtgärder. Verksamheten bedrivs i samarbete med ALMI Företagspartner och dess 22 dotterbolag, via fyra regionala kontaktkontor inom ramen för insatsområdet Kontakt & Rådgivning, med finansiering från SVID/ALMI kompletterat med lokalt finansierade projekt
- insatsområdena struktureras och bearbetas, Kontakt & Rådgivning för sig och Kunskap & Kompetens för sig
De två insatsområdena verkar mot skilda målgrupper och samverkar med olika aktörer, även finansiellt och skall därför ges möjlighet till egen operativ utveckling i samverkan med yrkesföreningar, branschförbund och andra enskilda och offentliga organisationer, som är till nytta för verksamheten.
- inom respektive insatsområde etablera och utveckla internationellt kontaktnät. Sker via ICSID (International Council of Societies of Industrial design) och i projekt inom ramen för EUs olika direktorat och programråd.

stadgar

1999-08-19

Inledande bestämmelse

1§ Stiftelsen Svensk Industridesign består av medel som enligt donationsbrev 1988-11-01 från Närings- och Teknikutvecklingsverket (NUTEK) och Föreningen Svensk Form (FSF) eller på annat sätt tillförs stiftelsen samt medel som uppkommer i stiftelsens verksamhet.

Ändamål

2§ Stiftelsen har till ändamål att bedriva och främja forskning och utveckling inom designområdet, samt verka för den praktiska användningen av god design genom utbildning, rådgivning och information, till gagn för näringslivet och samhället i övrigt.

För att förverkliga ändamålet skall stiftelsen genomföra forskning, utveckling, utbildning, rådgivnings- och informationsverksamhet inom designområdet, definierat bland annat genom avtal mellan staten, SIND (sedan 1991 övergått i Närings- och Teknikutvecklingsverket, NUTEK) och Intressentföreningen för Stiftelsen Svensk Industridesign (intressentföreningen). Stiftelsen skall eftersträva samarbete med universitet, högskolor och forskningsinstitut.

Säte

3§ Stiftelsens styrelse har sitt säte i Stockholm.

Förvaltning

4§ Stiftelsen förvaltas och företräds av en styrelse.

Styrelsen har till uppgift

- att fastställa och ansvara för genomförandet av stiftelsens långsiktiga verksamhetsplan;
- att på grundval av verksamhetsplanen fastställa en budget för varje verksamhetsår;
- att fastställa allmänna riktlinjer för stiftelsens verksamhet;
- att utfärda arbetsordning och de övriga bestämmelser som

erfordras, vid sidan av stadgarna, för att reglera stiftelsens verksamhet:

- att utse en verkställande direktör med uppgift att tjäna som föredragande i styrelsen samt handha stiftelsens löpande förvaltning enligt de riktlinjer och anvisningar styrelsen meddelar;
- att årligen avge årsredovisning för stiftelsens verksamhet innehållande styrelsens förvaltningsberättelse samt resultat- och balansräkning;
- samt att i övrigt vidta de åtgärder som enligt dessa stadgar eller eljest bör ankomma på styrelsen.

5§ Styrelsen består av ordföranden och åtta övriga ledamöter, som utses för en tid av högst tre år i sänder. NUTEK, FSF och Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) utser vardera två ledamöter. Industriförbundet utser tre ledamöter. Personliga suppleanter får utses. NUTEK utser ordförande och styrelsen inom sig vice ordföranden.

6§ Styrelsen är beslutsför då minst hälften av ledamöterna är närvarande.

7§ Styrelsen skall sammanträda på kallelse av ordföranden. Denne skall sammankalla styrelsen om minst två ledamöter begär det.

8§ NUTEK, FSF, IVA beslutar om ersättning till styrelsens ledamöter.

Teckningsrätt

9§ Stiftelsens firma tecknas förutom av styrelsen av den eller de personer som styrelsen utser därtill.

Räkenskaper

10§ Stiftelsens räkenskaper skall föras i enlighet med de bestämmelser som bokföringslagen anger. (1976:125).

11§ Stiftelsens räkenskapsår omfattar tiden 1 januari –31 december.

12§ Stiftelsens styrelse skall senast i maj månad varje år till medlemmarna i intressentföreningen och till NUTEK avge årsredovisning för det gångna året, innehållande styrelsens förvaltningsberättelse samt resultat- och balansräkning.

13§ För granskning av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning och räkenskaper utser NUTEK en auktoriserad revisor jämte suppleant samt Industriförbundet en revisor jämte suppleant.

Revisorerna skall senast i maj månad varje år avge revisionsberättelse till medlemmarna i intressentföreningen och till NUTEK.

Informations- och uppdragsverksamhet

14§ Stiftelsen skall till medlemmarna i intressentföreningen löpande informera om stiftelsens verksamhet,

- kalla till möten, seminarier och utställningar,
- tillhandahålla verksamhetens forskningsresultat, rapporter, publikationer och meddelanden, samt lämna övrig information av betydelse för medlemmarna.
- Stiftelsen kan efter beslut av styrelsen åta sig forskningsuppdrag. För sådant uppdrag skall särskilt avtal träffas. I första hand skall stiftelsen antaga sig uppdrag från medlem i intressentföreningen, i andra hand från annan.

Bidrag mm

15§ Stiftelsen får söka bidrag för verksamheten hos NUTEK.

Ansökan som gäller helt verksamhetsår skall vara NUTEK tillhanda senast den 1 mars och innehålla beskrivning av och budget för verksamheten samt ändamål med och storlek på äskat bidrag.

Stiftelsen får i övrigt mottaga gåvor och donationer som syftar till att främja dess ändamål.

Stadgeändring

16§ Ändring av dessa stadgar föreslås av stiftelsens styrelse.

Dock får 2, 11 och 12 §§ ej ändras. Förslag till stadgeändring skall vara ordagrant återgivet i kallelsen till styrelsesammanträdet. Stadgeändring skall fastställas av NUTEK, FSF och IVA.

Uplösning av stiftelsen

17§ Beslut om upplösning av stiftelsen kan fattas av NUTEK, FSF och IVA. Stiftelsens eventuellt överskjutande medel skall vid upplösning anvisas för ändamål som överensstämmer med 2§.

Tillsyn

18§ Stiftelsen skall vara undantagen från tillsyn enligt lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser.

årsredovisning 1999

Styrelsen och verkställande direktören för Stiftelsen Svensk Industriedesign, SVID, avger härmed årsredovisning för stiftelsens tionde verksamhetsår 1999.

Förvaltningsberättelse

Stiftelsen Svensk Industriedesign, SVID, bildades 1989 med Föreningen Svensk Form, NUTEK och Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA, som stiftare. SVID verkar för att främja, generera och förmedla kunskap och kompetens inom industriell design, till gagn för svenskt näringsliv och samhälle i övrigt.

Insatsområdena Kontakt & Rådgivning och **Kunskap & Kompetensutveckling** verkar regionalt, via egna och anknutna kontor, för att stärka designarbetet bland företag i hela landet och därigenom stärka möjligheterna för lönsamhet och tillväxt.

I projektsamverkan med de 22 dotterbolagen inom Almi Företagspartner och andra lokala offentliga och enskilda organisationer för näringslivsutveckling ges enskilda företag möjlighet att pröva industriell design i den egna verksamheten. Den regionala operativa verksamheten riktad till enskilda företag vidareutvecklas kontinuerligt inom ramen för avtalet med Almi Företagspartner.

SVID bidrar till utvecklingen av ämnesområdet industriell design i samverkan med universitet och högskolor. Representanter från dessa samlas till återkommande nationella forskarmöten för seminarieverksamhet, forskningssamverkan och kursutveckling. I syfte att stärka kontakten med det lokala näringslivet etableras regionala Design Forum där våra två insatsområden samverkar i ett stort antal gemensamma program och regionalt drivna projekt för lokal utveckling av kontakter mellan högskola och näringsliv.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att reserverade medel om 582 tkr, varav årets resultat 246 tkr, överföres i ny räkning. Beträffande resultatet av Stiftelsen Svensk Industriedesigns verksamhet samt dess ställning vid räkenskapsårets utgång hänvisas till nedanstående resultat- och balansräkningar samt tilläggsupplysningar.

STIFTELSEN SVENSK INDUSTRIDESIGN
ORGANISATIONSNUMMER 802014-1001

resultaträkningar

RESULTATRÄKNINGAR (TKR)	1999	1998
intäkter		
Erhållna statliga bidrag	10 000	9 500
Försäljningsintäkter	38	30
Övriga intäkter	3 656	1 309
	13 694	10 839
kostnader		
Personalkostnader (not 1)	-4 319	-3 116
Lokalkostnader	-694	-627
Övriga omkostnader	-1 034	-762
	-6 047	-4 505
Resultat före projektkostnader	7 647	6 334
Projektkostnader (not 2)	-7 014	-5 650
Resultat före avskrivningar	633	684
avskrivningar		
Kontorsmaskiner och datorer (not 3)	-104	-156
Övriga inventarier (not 4)	-26	-8
Resultat efter avskrivningar	503	520
finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter	25	100
Räntekostnader	-0	-0
Övriga finansiella intäkter	118	0
Resultat före avsättning till lönegarantifond	646	620
Avsättning till lönegarantifond	-400	-460
ÅRETS RESULTAT (not 7)	246	160

BALANSRÄKNINGAR (TKR)	1999-12-31	1998-12-31
TILLGÅNGAR		
anläggningstillgångar		
Kontorsmaskiner och datorer (not 3)	74	127
Övriga inventarier (not 4)	85	15
	159	142
omsättningstillgångar		
Pågående arbete (not 5)	9 038	6 232
Kundfordringar	1 413	291
Övriga fordringar	708	609
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	224	237
Kassa och bank	2 525	2 243
	13 908	9 612
summa tillgångar	14 068	9 754
SKULDER OCH EGET KAPITAL		
eget kapital		
Stiftelsekapital	15	15
Donationsmedel	141	141
Reserverade medel (not 7)	583	336
	739	492
kortfristiga skulder		
Lönegarantifond	2 000	1 600
Erhållna, ej utnyttjade anslag (not 6)	8 228	5 859
Leverantörsskulder	1 592	882
Övriga kortfristiga skulder	643	459
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	866	462
	13 329	9 262
summa skulder och eget kapital	14 068	9 754
Ställda panter	inga	inga
ansvarförbindelser	inga	inga

bokslutskommentarer

REDOVISNINGSPRINCIPER

Projektredovisning

Resultatavräkning görs när projektet är avslutat. Redovisningen sker brutto, d.v.s på tillgångssidan redovisas nedlagda kostnader som pågående projekt och på skuldsidan redovisas erhållna, ännu ej ianspråkstagna anslag.

Avskrivningar

Årlig avskrivning enligt plan har gjorts enligt följande:

Kontorsmaskiner och datorer	33%
Inventarier	20%

NOTFÖRTECKNING

not 1 Medelantalet anställda, löner och ersättningar

	1999	1998
Medelantalet anställda kvinnor	3,85	4,10
Medelantalet anställda män	2,67	2,25
Lön till verkställande direktören	555	436
Lön till övriga anställda	1 840	1 429

Ersättning till styrelsen har inte utgått.

not 2 Projektkostnader

	1999	1998
Regionkostnader	2 326	2 440
Forskarkollegiet	331	376
Utställningsverksamhet	106	272
Konstruktörsprogrammet	90	175
Industridesign 96, region mellan	0	41
Ekodesign Etapp III och Utbildning	0	985
EDIT inklusive konferensen 8/6	0	672
Design i fokus Halland	0	263
Informationsverktyg	185	0
Design för barn och ungdom	851	0

Projektkostnader, fortsättning

	1999	1998
Design i Dalarna	1 619	0
Design vid internationalisering	732	0
Nationell Designpolicy	276	0
Övriga projekt	498	426
	7 014	5 650

not 3 Kontorsmaskiner och datorer

	1999	1998
Ackumulerat anskaffningsvärde	738	910
Ackumulerade avskrivningar	-560	-627
Årets avskrivning	-104	-156
Bokfört värde	74	127

not 4 Övriga inventarier

	1999	1998
Ackumulerat anskaffningsvärde	353	281
Ackumulerade avskrivningar	-242	-258
Årets avskrivning	-26	-8
Bokfört värde	85	15

not 5 Pågående arbeten

Pågående arbeten har värderats till nedlagda kostnader och utgörs av:

	1999
Världsutställning Hannover	152
Designfilm "Måsen"	50
Läromedel för grundskolan	536
DG utveckling Norden	64
Region Luleå/LTH	1
Ekodesign V	3 287
Design i Hälsingland	500
Västra Götaland	793
Produktförnyelse Trä	180
Resa i design	549
En hel del	280

revisionsberättelse

Pågående arbeten, fortsättning

Söderhamn tjänstedesign	10
Design för turism	30
SMÅfi	2 606
Summa pågående projekt	9 038

Projekttiden för pågående projekt är i normalfallet mindre än ett år varför jämförelsesiffror inte redovisas.

not 6 Erhållna ej utnyttjade, reserverade anslag

Världsutställning Hannover	121
Läromedel för grundskolan	507
DG utveckling norden	80
Region Luleå/LTH	150
Ekodesign V	4 131
Design i Hälsingland	80
Västra Götaland	500
Resa i design	366
En hel del	583
SMÅfi	1 710
Summa erhållna, ej utnyttjade anslag	8 228

not 7 Reserverade medel

Ingående balans reserverade medel	336	176
Årets resultat	246	160
Utgående balans reserverade medel	582	336

SVENSK INDUSTRIDESIGN

Stockholm 2000-02-14

Jan Hampf
ordförande

Torsten Dahlin
Verkst.direktör

Revisionsberättelse

för Stiftelsen Svensk Industridesign
Org nr 802014-1001

Jag har granskat årsredovisningen, räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Stiftelsen Svensk Industridesign för år 1999. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapsförhandlingarna och förvaltningen. Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av min revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisions sed. Det innebär att jag planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra mig om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen. Jag har granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i stiftelsen för att kunna bedöma om styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig mot stiftelsen, om skäl för entledigande föreligger eller om styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt handlat i strid med stiftelselagen eller stiftelseförordnandet. Jag anser att min revision ger mig rimlig grund för mina uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med stiftelselagen.

Styrelsens ledamöter eller verkställande direktören har inte handlat i strid med stiftelselagen eller stiftelseförordnandet.

Stockholm den 21 mars 2000

Jan Åke Magnuson
Auktoriserad revisor

styrelsen

personal

ORDFÖRANDE

Jan Hampf (Industriförbundet)

Johan Huldt (Föreningen Svensk Form, FSF)

Erik Agerman (Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA)

t.o.m. 31 december 1999

Carl-Hugo Bluhme (IVA)

Sten Trolle (NUTEK)

Stefan Ytterborn (FSF)

Aina Nilsson (NUTEK)

Thomas Glück (IVA)

fr.o.m. 1 januari 2000

Mats Carlsson (Industriförbundet)

fr.o.m. 1 januari 2000

Jan-Gunnar Persson (Industriförbundet)

fr.o.m. 1 januari 2000

Torsten Dahlin

torsten.dahlin@svid.se

Anne Flyboo

anne.flyboo@svid.se

Claes Frössén

claes.frossen@svid.se

Gunilla Haggård

gunilla.haggard@svid.se

Hjördis Nilsson Gråberg

hjordis.nilsson@svid.se

Angelica Wendel

angelica.wendel@svid.se

Växel: 08-783 83 00

Fax: 08-661 20 35

E-post till SVID centralt – post@svid.se

Hemsida: www.svid.se

Dir: 08-783 83 21

Fax: 08-661 20 35

Mob: 070-570 40 83

Dir: 0470-70 74 11

Fax: 0470-279 37

Mob: 070-533 55 54

Dir: 08-783 83 27

Fax: 08-661 20 35

Mob: 070-536 73 23

Dir: 08-783 83 42

Fax: 08-661 20 35

Mob: 070-456 29 14

Dir: 08-783 83 85

Fax: 08-661 20 35

Mob: 070-607 39 56

Dir: 08-783 83 31

Fax: 08-661 20 35

regionansvariga designrådgivare

REGION SYD

Gisela Mattisson

Svensk Industridesign

Box 1501

351 15 Växjö

gisela.mattisson@svid.se

Tel: 0470-707417

Fax: 0470-279 37

Mob: 070-644 26 87

Länskontor Syd

Tilman Fuchs

Regionförbundet i Kalmar län

Box 762

391 27 Kalmar

tilman.fuchs@kalmar.regionförbundet.se

Tel: 0480-44 83 71

Fax: 0480-546 54

Mob: 070-533 78 00

REGION VÄST

Kaj Abbestam

Svensk Industridesign

Norra Hamngatan 14

411 14 Göteborg

kaj.abbestam@svid.se

Tel: 031-61 24 05

Fax: 031-61 24 01

Mob: 070-563 65 46

Länskontor Mellan

Lars Wieselgren

Bergslagens Industridesignforum

Bångbro Industriområde

714 37 Kopparberg

lars.wieselgren@telia.com

Tel: 0580-125 80

Fax: 0580-125 81

Mob: 070-316 05 03

REGION MELLAN

Hans Tell

Svensk Industridesign

Box 5501

114 85 Stockholm

hans.tell@svid.se

Dir: 08-783 83 58

Fax: 08-661 20 35

Mob: 070-872 77 20

REGION NORR

Christer Ericson

Svensk Industridesign

Box 29

871 21 Härnösand

christer.ericson@svid.se

Tel: 0611-55 05 79

Fax: 0611-802 13

Mob: 070-574 27 56

Lokalkontor Norr

Catharina Gehrke

Luleå Tekniska Universitet

971 87 Luleå

catharina.gehrke@arb.luth.se

Tel: 0920-916 42

Fax: 0920-916 42

Mob: 070-669 16 42

associerade konsulter

Peter Sörbom (Region Mellan)   Mob: 070-887 3103
peter@sorbom.pp.se

Hans Frisk (Region Norr)   Mob: 010-260 66 40
hans-frisk@mailbox.swipnet.se

Dag Holmgren   Mob: 070-530 21 90
dag@dhdesign.se

Lisbeth Svengren   Mob: 070-756 27 35
lsv@fck.su.se

Lisa Wacklin   Mob: 070-728 81 21
lisa.wacklin@svid.se

Stiftelsen Svensk Industridesign
Swedish Industrial Design Foundation

Box 5501 • SE 114 85 Stockholm
tel +46 08 783 80 00 **fax** +46 08 661 20 35 **www** .svid.se